

Bazı hadis kitaplarındaki ‘Kaf’ işareti

Selçuk bey:“Bazı hadis kitaplarında ‘Kaf’ işareti var. Bu işaretin anlamı nedir?”

Bir hadiste kaf işareti, İmam Buhari ile İmam-ı Müslim’in söz konusu hadiste ittifak ettiklerini gösterir.

İmam Buhari, Buhara’lı bir Özbek’tir. Hicri 194, Milâdi 810 yılında Buhara’da doğmuştur. Çok güçlü bir hafızaya sahiptir. Yedi yüz bin hadisi ravileriyle birlikte ezberlemiştir. Hadisleri çok titiz ölçülerle tarayarak, Camiü’s-Sahih adlı eserini çok sıhhatli bir hadis usûlüyle telif etmiştir. Bu eserinde Peygamber Efendimiz’in (asm) mübarek ağzından çıktığı şüphe olmayan yaklaşık yedi bin hadisi almıştır. Camiü’s-Sahih, Kütüb-ü Sitte olarak bilinen altı sıhhatli hadis külliyyatında en muteber eserdir. İmam Buhari’nin hadis ilmindeki rumuzu H harfidir.

İmam Müslim, Hicri 206, Miladi 821 yılında Nişabur’da doğdu. Arapların Beni Kuşeyr kabilesindedir. Zamanının büyük hadis âlimlerinden hadis dinledi, ravileriyle beraber yüz binlerce hadis ezberledi ve hadiste imam derecesine yükseldi. Çok titiz bir hadis usulü vardır. Kendi sıhhat ölçülerine uygun hadisleri Sahih-i Müslim adlı eserinde topladı. Sahih-i Müslim, Sahih-i Buhari’den sonra Kütüb-ü Sitte’nin ikinci önemli eseridir. İmam-ı Müslim’in hadis ilmindeki rumuzu M harfidir.

Sahih-i Buhari ile Sahih-i Müslim, Kur’ân-ı Kerîm’den sonra en muteber eser kabul edilmiştir. Bu imamların hadislerinin sıhhati konusunda Bediüzzaman diyor ki: “Buharî, Müslim, İbni Hibban, Tirmizî gibi kütüb-ü sahiha, tâ zaman-ı Sahabeye kadar, o yolu o kadar sağlam yapmışlar ve tutmuşlar ki, meselâ Buharî’de görmek, aynı Sahabeden işitmek gibidir.”¹

İmam Buhari ile İmam Müslim, eserlerinde bazen aynı hadis metnine yer vermişlerdir. Yani Sahih-i Buhari’de bulduğumuz bazı hadisleri aynı veya farklı bir rivayet zinciriyle Sahih-i Müslim’de de buluyoruz.

Bu şu demektir: Her iki İmam farklı sıhhat ölçüleriyle aynı hadisin sahih olduğunda birleşmişlerdir. Bu durum hiç şüphesiz söz konusu hadis metni için çok daha güven

verici bir durumdur. İşte ümmet her iki İmam'ı birden ifade etmek istediğinde "Şeyheyn" unvanını kullanmış, şeyheynin, yani her iki imamın sıhhatinde birleştiği hadisleri "Kaf" rumuzuyla göstermiştir.

Meselâ Bediüzzaman, "Kaf" harfinin ihtiva ettiği manayı bir cümlesinde şöyle ifade ediyor:

"Muteber bir kitapta, hadis-i Şeyheynin (Buhari ve Müslim'in) ittifakına alâmet olan işaretiyle bir hadis bana gösterildi; "Hadis midir, değil midir?" soruldu. Ben dedim: Böyle muteber bir kitapta Şeyheyn hadisinin ittifakına hükmeden bir zâta itimad etmek lâzım. Demek hadistir."2

Dipnotlar:

- 1- Bediüzzaman, Mektûbât, Yeni Asya Neşriyat, Germany, 1994, s. 129.
- 2- Bediüzzaman, Mektûbât, Yeni Asya Neşriyat, Germany, 1994, s. 335.